

Управління освіти, науки та молоді
Волинської обласної державної адміністрації

Регіональна рада молодих
вчених при управлінні освіти,
науки та молоді Волинської
обласної державної
адміністрації

Вищий комунальний
навчальний заклад
«Володимир-Волинський
педагогічний коледж
імені А. Ю. Кримського»

СУЧАСНА НАУКА ТА ОСВІТА ВОЛИНІ

*Збірник матеріалів
науково-практичної конференції*

22 листопада 2018 року

Луцьк – Володимир-Волинський

2018

Управління освіти, науки та молоді
Волинської обласної державної адміністрації

Регіональна рада молодих
вчених при управлінні освіти,
науки та молоді Волинської
обласної державної адміністрації

Вищий комунальний навчальний
заклад «Володимир-Волинський
педагогічний коледж
імені А. Ю. Кримського»

СУЧАСНА НАУКА ТА ОСВІТА ВОЛИНИ

*Збірник матеріалів
науково-практичної конференції*

22 листопада 2018 року

Луцьк – Володимир-Волинський

2018

УДК [001.3+37](477.82)(082)
С-91

*Рекомендовано до друку
Регіональною радою молодих вчених при управлінні освіти, науки та молоді
Волинської обласної державної адміністрації
(Протокол № 17 від 8 листопада 2018 року)*

Сучасна наука та освіта Волині : зб. матеріалів наук.-практ. конф. ,
22 листоп. 2018 р. , м. Володимир-Волинський / упоряд., голов. ред.
Б. Є. Жулковський. – Луцьк : Волиньполіграф, 2018. – 569 с.

Редакційна колегія

Гнепа О. В., кандидат педагогічних наук
Голуб Г. С., кандидат географічних наук
Динько І. М., кандидат економічних наук
Жулковський Б. Є., кандидат мистецтвознавства
Клімук І. М., кандидат філософських наук
Нагірний М. З., кандидат історичних наук, доцент
Назарук О. І., кандидат юридичних наук, доцент
Ройко О. Ю., кандидат технічних наук
Савельєв М. Г., кандидат педагогічних наук
Ткачик О. О., кандидат історичних наук
Чуй К. І., кандидат філологічних наук
Чуй С. В., кандидат філологічних наук
Юринець О. О., кандидат педагогічних наук

У збірнику подано матеріали науково-практичної конференції «Сучасна наука та освіта Волині», присвяченої 100-річчю Національної академії наук України.

Матеріали доповідей друкуються в авторському оригіналі з незначними правками. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність інформації, поданої в публікаціях. У разі виявлення академічного плагіату, до доповідача можуть застосовуватися санкції згідно з чинним законодавством України у сфері авторських та суміжних прав.

УДК [001.3+37](477.82)(082)

ISBN 978-617-7129-70-6

© Регіональна рада молодих вчених при
управлінні освіти, науки та молоді
Волинської обласної державної
адміністрації, 2018
© Жулковський Б. Є., 2018

Секція 2. Природничі та технічні науки

Підсекція 2.1. Географія. Біологія

Ільїн Леонід Володимирович,
доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри
туризму та готельного господарства Східноєвропейського
національного університету імені Лесі Українки
Ільїна Ольга Вікторівна,
кандидат географічних наук, доцент кафедри туризму
та готельного господарства Східноєвропейського
національного університету імені Лесі Українки

ОЗЕРНИЙ ФОНД ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ: ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Постановка проблеми. Озерні водойми, які функціонують в умовах тривалого й різноманітного використання їх ресурсів, вимагають особливої уваги. Комплексне дослідження озер, наукове обґрунтування їх раціонального використання необхідні, в першу чергу для регіонів з підвищеною заозереністю, до числа яких належить і Волинська область. Тут природні ресурси озер відіграють помітну роль в господарському комплексі – водопостачанні, функціонуванні меліоративних систем, рибальстві, рекреації та ін.

Вивчення стану і необхідності використання ресурсів природних водойм належить до важливих завдань природокористування і збереження екологічної стійкості природного середовища. Питанням інформаційного забезпечення приділяють особливу увагу, оскільки практичне значення багатьох оптимізаційних та інших схем управління, у тому числі й озерними комплексами, значною мірою визначається наявністю, надійністю і формою вихідної інформації [1, 5].

Окремі аспекти ресурсного оцінювання природних водойм регіону зустрічаємо у працях [2–4, 6]. Проте питання оцінки ресурсного потенціалу озер потребує детальних узагальнень у зв'язку з необхідністю розробки заходів щодо їх раціонального використання та охорони.

Мета дослідження – здійснити оцінювання озерного фонду Волинської області та з'ясувати найголовніші напрями його використання.

Результати дослідження. Загальна кількість озер на території Волинської області становить 235 (табл. 1). Їх площа оцінюється у 150,9 км², основна маса водойм – озера площею від 1,01 до 5,0 км² (27,5 %). За кількістю переважають озера 1-ї градації, а за площею – 6-ї. Слід відзначити, що більшість озер 1-5-ї градацій, за площею значно поступаються нечисленим озерам решти градацій.

Таблиця 1
Озерний фонд Волинської області (за градацією площ)

№	Градації площ, км ²	Кількість	%	км ²	%	млн.м ³	%
1	0,05	62	26,8	1,636	1,08	7,705	0,8
2	0,06-0,10	48	20,3	3,839	2,54	16,14	1,7
3	0,11-0,25	54	22,8	9,084	6,01	35,145	3,7
4	0,26-0,50	28	11,9	10,459	6,93	54,91	5,8
5	0,51-1,00	16	6,8	10,821	7,17	28,76	3
6	1,01-5,00	21	8,9	41,56	27,54	173,4	18,5
7	5,01-10,0	3	1,3	17,31	11,31	32,41	3,4
8	10,1-15,0	1	0,4	12,36	8,19	12,4	1,3
9	15,0-20,0	1	0,4	16,4	10,86	124,8	13,2
10	20,1-25,0	0	0	0	0	0	0
11	25,1-30,0	1	0,4	27,5	18,22	457,98	48,6
	Всього	235		150,97		943,65	

Об'єм водної маси становить 943,65 млн.м³. Значна частина об'єму належить озерам з площею 1,01–5,0 км² (18,5%) та 15,1–20 км² (13,2%). Заслуговує уваги те, що об'єм оз. Світязь становить майже половину від загального об'єму озер області – 457,98 млн. м³ (48,6%) (табл. 2).

Таблиця 2
Озерний фонд Волинської області (за адміністративними районами)

№ п/п	Назва району	Кількість	%	Площа, га	%	Об'єм водної маси, млн. м ³	%	Заозереність території, %
1.	Володимир-Волинський	5	2,1	111,8	0,7	6,85	0,7	0,1
2.	Горохівський	—	—	—	—	—	—	—
3.	Іваничівський	2	0,9	28,68	0,2	2,32	0,2	0,04
4.	Камінь-Каширський	17	7,2	402,76	2,7	10,05	1,06	0,2
5.	Ківерцівський	6	2,6	15,8	0,2	0,68	0,1	0,01
6.	Ковельський	27	11,5	420,22	2,8	10,48	1,1	0,2
7.	Локачинський	4	1,7	92,56	0,6	0,65	0,1	0,1
8.	Луцький	1	0,4	2,88	0,02	0,4	0,04	0,002
9.	Любешівський	13	5,5	1363,3	9,0	52,28	5,5	0,9
10.	Любомльський	15	6,4	352,18	2,3	31,13	3,3	0,2
11.	Маневийський	20	8,5	207,23	1,4	5,61	0,6	0,09
12.	Ратнівський	32	13,6	3763,9	24,9	73,89	7,8	2,6
13.	Рожищенський	8	3,4	55,81	0,4	2,37	0,3	0,06
14.	Старовижівський	24	10,2	1123,22	7,4	51,22	5,4	1,0
15.	Турійський	31	13,2	379,94	2,5	55,32	5,9	0,3
16.	Шацький	30	12,8	6776,62	44,9	640,4	67,9	8,9
Разом		235		15096,9		943,65		0,7

Розподіл озер за басейнами річок досить нерівномірний. Основна кількість їх знаходиться у басейнах Прип'яті (77, площею 6396,6 га) і Турії (70, площею 1099,9), решта – в басейнах Західного Бугу (39; 7069,8 га), Стоходу (30; 398,8 га), Стиру (12; 97,2 га), Виживки (4; 31,3 га) та Горині (3; 3,3 га). Основна кількість озер знаходиться у поліській частині області.

Загальні запаси озерних сапропелів у регіоні – 70 млн. т. Вони представлені сапропелями змішаного типу (органо-вапнякового, вапнякового, органо-залізистого видів), кластогенного типу (органо-піщанистого і органо-глинистого видів) та біогенного типу (змішано-водорослевого, торфянистого, зоогеново-водорослевого і діатомового видів). Сапропель – важливий природний ресурс органо-мінеральної сировини для різних галузей господарства (медицина, тваринництво, хімічна і будівельна промисловості та ін.).

Оптимізація використання озер є частиною загальної проблеми споживання і охорони ресурсів і потребує постійної уваги і заходів щодо їх відновлення. В одних випадках – це очищення від донних відкладів, в інших – створення сприятливих окисно-відновних умов шляхом штучного перемішування в зимовий і літній період стагнації. Важливий захід охорони озер від антропогенного евтрофування – створення водоохоронних зон, які служать перепорою забруднюючим і біогенним речовинам, які надходять з водозбору.

Висновки. Загальна кількість озер на території Волинської області становить 235, загальна площа оцінюється у 150,9 км², об'єм водної маси становить 943,65 млн. м³. Заозереність регіону становить 0,7 %, найбільша вона у Шацькому (8,9 %) та Ратнівському (2,6 %) адміністративних районах.

Озера – важливий чинник формування територіальних рекреаційних комплексів. Вони прикрашають ландшафт, створюють сприятливий мікроклімат, дають можливість займатись водними видами спорту, рибалкою тощо. Озера та їх узбережжя в умовах Волині є ключовими об'єктами рекреації, що формують так звані озерні рекреаційні території (місця відпочинку, рекреаційні зони).

Господарське використання водойм залежить від кількох визначальних чинників: географічного розміщення, фізико-географічних особливостей водойм, рівня і напрямків розвитку господарства на водозборах, запасів і кількості природних ресурсів озер й узбережжя, біотичної продуктивності. Для кожної озерної водойми характерне поєднання певних видів природних ресурсів. Можливість і необхідність їх використання повинні бути пов'язані не тільки з потенційними запасами, але одночасно і необхідністю зберігати якість найбільш економічно вигідних природних ресурсів.

Різноманітність використання озер породжує ще одну проблему – необхідність створення природоохоронних територій на базі озер, організацію теоретичної і практичної роботи щодо охорони їх від забруднення.

У сучасних умовах вилучити озера зі сфери господарського використання практично неможливо, навпаки, використання озер буде зростати. Проблема полягає в тому, щоб використовувати їх найбільш раціонально, зберігаючи ресурси і створюючи умови охорони їх від забруднення.

Список літератури

1. Бусалаев И. В. Анализ и планирование водохозяйственных систем в условиях неопределенности информации / И. В. Бусалаев // Водные ресурсы. – 1973. – № 5. – С. 170-178.
2. Ільїн Л. В. Лімнокомплекси Українського Полісся: Монографія: У 2-х т. - Т. 1.: Природничо-географічні основи дослідження та регіональні закономірності / Л. В. Ільїн. – Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. – 316 с.
3. Ільїн Л. В. Озерно-болотні комплекси Волині / Л. В. Ільїн, О. В. Ільїна // Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія. – 2004. – Т. 6. – С. 314–319.
4. Ільїн Л. В. Природні ресурси озер Волинської області / Л. В. Ільїн // Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки: Географічні науки – 1998. – № 5. – С. 47–49.
5. Широков В. М. Система учета использования зарегулированных водных ресурсов СССР / В. М. Широков, А. Г. Гриневиц // География и природные ресурсы. – 1983. – № 2. – С. 19–26.
6. Ilyin L. V. The resource appraisal of the pools of slow water exchange of Ukraine / L. V. Ilyin // Limnological Review. – 2001. – Vol. 1. – P. 137–141.

Барський Юрій Миколайович,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри
економічної та соціальної географії Східноєвропейського
національного університету імені Лесі Українки
Голуб Геннадій Сергійович,
кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та
соціальної географії Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки
Погребський Тарас Георгійович,
кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та
соціальної географії Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки

МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Постановка проблеми. Актуальність теми визначається важливістю питань, що полягають у виявленні та науковому обґрунтуванні територіальної організації місцевого самоврядування в соціально-економічній системі суспільства, а також шляхів її удосконалення. Значущість цього наукового завдання пояснюється тим, що існуюча методика формування територіальної організації органів влади та місцевого самоврядування є неефективною і може призвести до непередбачуваних соціально-економічних і політичних наслідків.

Мета дослідження. Метою є визначення методики суспільно-географічного дослідження органів влади та місцевого самоврядування в контексті наукового обґрунтування напрямів підвищення ефективності та шляхів формування самодостатніх територіальних громад в регіоні.

Результати дослідження. Аналіз територіальної організації органів влади та місцевого самоврядування повинен базуватися на використанні системи методів. Можна виділити основні групи методів дослідження: загальнонаукові та спеціальні. Загальнонаукові методи дозволяють проникнути в суть процесів, явищ та об’єктів у цілому. На необхідності пізнання всієї

Наукове видання

СУЧАСНА НАУКА ТА ОСВІТА ВОЛИНИ

Збірник матеріалів
науково-практичної конференції

Луцьк – Володимир-Волинський

22 листопада 2018 року

Матеріали друкуються в авторському оригіналі
з незначними редакторськими правками

Відповідальність за інформацію,
подану в публікаціях, несуть автори

Коректори – Б. Є. Жулковський, В. А. Цьось
Технічний редактор – В. А. Цьось
Верстка – Б. Є. Жулковський, В. А. Цьось
Дизайн обкладинки – В. А. Цьось

ФОП «Волиньполіграф»
43000 Україна, Волинська обл.,
м. Луцьк, вул. Привокзальна, 12
тел. +38 (0332) 77-05-02

ISBN 978-617-7129-70-6